

Anglisht

Fletë Referimi për Provimin e
Maturës

Grammar (Gramatika)

Tenses (Koha)

- **Present Simple:** Used for habitual actions, facts, and general truths. Examples include: "She reads every morning," or "The Earth revolves around the Sun." It is often used to talk about regular events or things that are always true.
- **Present Continuous:** Used for actions happening right now or around the present time. Examples include: "I am eating dinner," or "He is studying for the exam." It can also express future plans.
- **Past Simple:** Used to talk about completed actions in the past. Examples include: "I visited Paris last summer" or "They studied English for 5 years." This tense is used for actions that happened at a specific time in the past.
- **Past Continuous:** Used for actions in progress in the past, often interrupted by another action. For example: "I was reading when she called me." It can also describe two simultaneous actions in the past.
- **Present Perfect:** Used for actions that occurred at an unspecified time and have relevance to the present. Examples: "I have eaten already," or "She has just left." It often connects the past with the present.
- **Future Tenses:** The "will" future tense is used for predictions and decisions made at the moment of speaking, while "going to" is used for plans or intentions. Example: "I will visit my grandmother tomorrow," or "I am going to study for my exams."

këshilla

- Konsolido burimet e gramatikës dhe praktikoni me shembuj konkretë për secilën kohë.
- Mos harroni rregullat e përdorimit të kohëve të ndryshme, sidomos për t'iu përshtatur konteksteve të ndryshme.
- Praktikoni kohët duke përdorur ushtrime dhe shkrime, për të forcuar kuptimin dhe përdorimin e tyre.

Vocabulary (Fjalori)

Fjalori i bazuar në tema

Education: Fjalë të lidhura me jetën shkollore, si "teacher" (mësues), "homework" (detyrat e shtëpisë), "class" (klasa), "exam" (provim), dhe "graduation" (diplomimi). Këto janë thelbësore për të shkruar rreth përvojave shkollore ose për të diskutuar tema që lidhen me arsimin.

Travel: Fjalor i lidhur me udhëtimet përfshin "airport" (aeroport), "tourist" (turist), "journey" (udhëtim), "flight" (fluturim), dhe "sightseeing" (vizitë pikave të rëndësishme). Është i rëndësishëm për të diskutuar pushimet, udhëtimet dhe transportin.

Health: Terma si "doctor" (doktor), "hospital" (spital), "medicine" (ilaç), "illness" (sëmundje), dhe "diet" (dieta) janë të domosdoshëm për të folur rreth çështjeve shëndetësore dhe mirëqenies.

Environment: Fjalë si "pollution" (ndotje), "sustainability" (qëndrueshmëri), "recycling" (riciklim), "conservation" (ruajtje), dhe "climate change" (ndryshimet klimatike) janë thelbësore për të diskutuar çështjet mjedisore.

Technology: Fjalor i lidhur me teknologjinë përfshin terma si "internet," "smartphone," "app" (aplikacion), "social media" (media sociale), dhe "gadget" (pajisje), që janë kyçe në botën dixhitale të sotme.

Folje me parazita

Common Phrasal Verbs: Folje të zakonshme me parafjalë si "look after" (kujdesem për), "run into" (takoj papritur), "take off" (niset për fluturim), dhe "put off" (shtyj) përdoren shpesh në anglishten e folur dhe të shkruar.

Contextual Use: Të dish kur dhe si të përdorësh folje me parafjalë është e rëndësishme për të tingëlluar më natyral dhe rrjedhshëm. Për shembull, "take up" mund të nënkuptojë të fillosh një hobi ose të zësh hapësirë fizike.

Vocabulary (Fjalori)

Këshilla:

- Mësojeni fjalorin sipas temave, për të pasur një pasuri më të madhe fjalësh për shkrim dhe biseda.
- Përqendrohuni te përdorimi i foljeve me parafjalë, pasi ato janë shumë të zakonshme dhe ndihmojnë për ta bërë anglishten më të natyrshme.
- Praktikoni përdorimin e shprehjeve, për të zhvilluar një mënyrë më të rrjedhshme dhe më të saktë të të folurit.

Writing (Shkrimi)

Essay Writing (Shkrimi i Eseve):

Structure (Struktura): Një ese e mirëstrukturuar përfshin një introduction (hyrje), body paragraphs (paragrafët kryesorë), dhe një conclusion (përfundim). Introduction paraqet idenë kryesore ose tezën e esesë, body e shpjegon më tej idetë kryesore me shembuj, dhe conclusion përbledh pikat kryesore.

Linking Words (Fjalë lidhëse): Përdorimi i fjalëve lidhëse si "however" (megjithatë), "for example" (për shembull), "therefore" (prandaj), dhe "in addition" (përveç kësaj) ndihmon në strukturimin e esesë dhe përmirësimin e rrjedhshmërisë së saj.

Types of Essays (Llojet e eseve): Njihuni me lloje të ndryshme esesh, si argumentative (shprehje e një opinioni), descriptive (përshkrim i detajuar i një teme), dhe expository (shpjegim i qartë dhe i detajuar i diçkaje).

Formal Letters (Letrat formale): Përdoren për korrespondencë profesionale ose zyrtare, si aplikime për punë, ankesa ose kërkesa. Toni është i sjellshëm, dhe struktura është formale, duke përfshirë një introduction (hyrje), body (pjesën kryesore), dhe një polite closing (mbyllje të sjellshme).

Informal Letters (Letrat joformale): Përdoren për komunikim personal me miq ose familjarë. Toni është i rastësishëm dhe miqësor. Struktura është më e thjeshtë dhe mund të përfshijë përditësime personale ose ftesa.

Language and Tone (Gjuha dhe toni): Në letrat formale, gjuha duhet të jetë respektuese dhe e sjellshme, ndërsa në letrat joformale, toni i relaksuar dhe personal është i përshtatshëm.

Reading Comprehension (Kuptimi i Leximit)

Reading Strategies (Strategjitet e Leximit):

Skimming and Scanning (Leximi i shpejtë dhe kërkimi i informacionit):

Skimming është një teknikë e leximit të shpejtë që përdoret për të marrë një ide të përgjithshme të tekstit, ndërsa scanning është kërkimi për informacione specifike, si data apo emra.

Identifying Main Ideas (Identifikimi i ideve kryesore): Përqedrohuni në kuptimin e konceptit kryesor ose argumentit të tekstit. Kjo ndihmon në përgjigjen e pyetjeve mbi kuptimin e përgjithshëm ose përbledhjen.

Making Inferences (Bërrja e përfundimeve): Shumë detyra të leximit kërkojnë të kuptioni atë që nënkuptohet, por nuk thuhet qartë. Kjo kërkon interpretimin e tekstit bazuar në kontekst dhe njohuritë tuaja.

Question Types (Llojet e Pyetjeve):

Multiple Choice Questions (MCQs): Testojnë kuptimin tuaj të pikave kryesore në tekst. Lexoni pyetjet me kujdes dhe zgjidhni përgjigjen më të saktë.

Short Answer Questions (Pyetje me përgjigje të shkurtër): Këto kërkojnë që të jepni përgjigje të përbledhura ose të përmblidhni pjesë specifike të tekstit.

Listening Comprehension (Kuptimi i Dëgjimit)

Listening Strategies (Strategjitë e Dëgjimit)

Listening for Keywords (Dëgjimi përfjalë kyçë): Kushtoni vëmendje fjalëve ose frazave të rëndësishme që ju japid idenë kryesore të tekstit që po dëgjoni.

Listening for Specific Information (Dëgjimi për informacion specifik): Përqendrohuni te detaje si emra, numra, ose fakte specifike që kërkohen drejtpërdrejt në pyetje.

Context Clues (Pista nga konteksti): Përdorni informacionin përreth dhe njojuritë tuaja mbi temën përfjalë që ndihmuar në kuptimin e fjalëve të panjohura.

Question Types (Llojet e Pyetjeve):

True/False/Not Given (E vërtetë/E gabuar/Nuk përmendet):

Identifikoni nëse informacioni në materialin e dëgjimit përputhet me pohimin e dhënë.

Multiple Choice (Zgjedhje me shumë opsione): Zgjidhni përgjigjen e saktë bazuar në materialin audio që dëgjoni.

Gap Fill (Plotësimi i boshllëqeve): Plotësoni fjalitë me fjalë ose fraza nga materiali i dëgjimit.

Literature (Letërsia)

Literary Analysis (Analiza Letërsore):

Themes and Motifs (Tema dhe Motive): Identifikimi dhe analizimi i temave kryesore si dashuria, drejtësia dhe konflikti, si dhe motiveve përsërëtëse si natyra ose liria që shfaqen gjatë gjithë tekstit.

Character Analysis (Analiza e Personazheve): Studimi i personazheve ndihmon në kuptimin e zhvillimit të tyre gjatë rrjedhës së ngjarjeve dhe se si ata ndërveprojnë me temat.

Literary Devices (Vegla Letrare): Njohja e teknikave si metafora, krahasimi dhe ironia është e rëndësishme për të kuptuar si autorët pasurojnë veprat e tyre.

Literary Works (Vepra Letërsore)

- **Classical and Modern Literature (Letërsia Klasike dhe Moderne):** Njihuni me vepra të rëndësishme si nga letërsia klasike, ashtu edhe nga ajo moderne, si dramat e Shakespeare-it ose romanet bashkëkohore.
- **Genres (Zhanret):** Kuptoni zhanret e ndryshme (drama, poetry, prose) dhe karakteristikat e tyre. Çdo zhanër ka konventa specifike që ndikojnë në mënyrën se si rrëfehet historia.

Këshilla

- Përgatituni për të analizuar temat dhe motivet e veprave letërsore, duke përshkruar karakteret dhe zhvillimin e tyre.
- Praktikoni me veprat letrare më të njohura, për t'u mësuar me mënyrën e interpretimit të teksteve.
- Konsultoni teknikat letrare që përdorin autorët për të kuptuar më thellë mesazhet e teksteve.

Këshilla dhe Strategji për Provimin e Anglishtes

Shënime dhe Këshilla Shtesë për Studentët e Maturës në Lëndën e Anglishtes:

- Përgatituni me kalimin e kohës: Provimi i anglishtes mund të kërkojë shumë kohë, prandaj është e rëndësishme të trajnoni shpejtësinë e përgjigjeve tuaja. Bëni ushtrime për të përmirësuar shpejtësinë e leximit dhe shkrimit.
- Kuptioni kërkesat e çdo lloj pyetjeje: Përdorni teknika të ndryshme për të kuptuar dhe analizuar llojin e pyetjeve. Lexoni me kujdes udhëzimet për çdo pjesë të provimit dhe përshtatni përgjigjet tuaja në përputhje me to.
- Konsideroni strukturën e eseve: Kur shkruani ese, sigurohuni që të keni një hyrje të qartë, një trup të fortë me argumente të mbështetura dhe një përfundim të qartë që mbyll diskutimin tuaj.
- Dëgjoni dhe shihni materiale në anglisht: Për të përmirësuar aftësitë tuaja të dëgjimit dhe të folurit, dëgjoni burime të ndryshme si podkaste, video dhe intervista në anglisht. Përdorni gjithashtu libra dhe artikuj në anglisht për të pasuruar fjalorin tuaj.
- Përdorni fjalorin e duhur për çdo temë: Provimi i anglishtes shpesh përfshin tema të ndryshme. Mësoni fjalorin specifik për tema si arsimi, udhëtimi, shëndeti, mjedisi, dhe teknologjia, pasi këto janë disa nga temat e zakonshme.
- Përmirësoni shqiptimin tuaj: Shqiptimi i saktë është thelbësor për provimin e të folurit. Praktikoni shqiptime të ndryshme dhe fokusohuni te theksi dhe intonacioni i duhur.

Këshilla:

- Praktikoni çdo ditë për të rritur aftësitë tuaja dhe për të qenë të përgatitur për çdo lloj pyetjeje.
- Mos u frikësoni nga temat e vështira, sepse mund të jeni të surprizuar nga sa shumë mund të dini!
- Menaxhoni kohën gjatë provimit dhe sigurohuni që t'i përfundoni të gjitha pyetjet në kohë.
- Përdorni gjithmonë fjalë lidhëse dhe fraza të natyrshme për të bërë përgjigje më të qarta dhe koherente.
- Qëndroni të qetë dhe mos harroni të lexoni çdo pyetje me kujdes para se të përgjigjeni.